

Handläggare
Daniel Edenborgh
Telefon: 08-50842252

Till
Norra innerstadens stadsdelsnämnd
2024-10-24

Remiss av Klimathandlingsplan 2024-2030

Svar på remiss från kommunstyrelsen, dnr KS 2023/416

Förvaltningens förslag till beslut

1. Norra innerstadens stadsdelsnämnd godkänner förvaltningens tjänsteutlåtande och överlämnar det till kommunstyrelsen som svar på remissen.
2. Paragrafen justeras omedelbart.

Sammanfattning

Norra innerstadens stadsdelsnämnd har fått Klimathandlingsplan 2024-2030 på remiss för yttrande till kommunstyrelsen senast den 25 oktober 2024. Stadens innevarande Klimathandlingsplan 2020-2023 löpte ut under 2023 och har reviderats parallellt med att stadens Miljöprogram reviderats. Stadens klimatambitioner och målen om att inkludera klimaträttvisa, delaktighet och konsumtionsperspektivet har lett till en bredare ansats i den reviderade planen.

Klimathandlingsplan 2024-2030 innehåller fem utpekade omställningsområden:

- Agera för en rättvis och inkluderande omställning.
- Utveckla ett klimatpositivt energisystem.
- Driva på för hållbara och fossilfria transporter.
- Planera, bygga och utveckla staden cirkulärt och hållbart.
- Styra mot en konsumtion med låg klimatpåverkan i stadens egen organisation.

Omställningsområdena beskrivs i varsitt avsnitt och planen innehåller även cirka 140 åtgärder. För varje åtgärd finns ansvariga nämnder och bolagsstyrelser utpekade, endera som huvudansvariga eller som delansvariga. Förvaltningen berörs av totalt 30 åtgärder, varav 9 som huvudansvarig för planering, genomförande och uppföljning. För övriga 21 åtgärder är förvaltningen delansvarig och bidrar i genomförandet under ledning av utpekad nämnd.

Bakgrund

Norra innerstadens stadsdelsnämnd har av kommunstyrelsen den 1 juli 2024 fått Klimathandlingsplan 2024-2030 på remiss för yttrande senast den 25 oktober 2024.

Ärendet

Stockholms stads Klimathandlingsplan 2024-2030 är ett stadsövergripande styrdokument som syftar till att konkretisera hur de klimatrelaterade målen i Miljöprogram 2030 ska nås. Stadens Miljöprogram 2030 anger de klimatmål som ska nås för Stockholms klimatomställning, vilka är, *En rättvis och inkluderande omställning* och *Ett Stockholm utan globalt klimatavtryck*. Det finns andra mål i miljöprogrammet som har en nära koppling till klimatmålen, som *Ett resurseffektivt och cirkulärt Stockholm*. Klimatmålen ska också ses i relation till miljöprogrammets mål *Ett Stockholm med livskraftiga ekosystem* och *Ett klimatanpassat Stockholm*. Här finns möjligheter till synergier, framför allt genom att grönstrukturen i staden kan binda koldioxid såväl som lindra effekter av skyfall och värmeböljor. Risker med ett förändrat klimat behöver löpande analyseras, exempelvis vad gäller infrastrukturens sårbarhet.

Arbetet med att revidera klimathandlingsplanen har bedrivits parallellt med att stadens miljöprogram reviderats. Stadens klimatambitioner och målen om att inkludera klimaträttvisa, delaktighet och konsumtionsperspektivet har lett till en bredare ansats i den reviderade klimathandlingsplanen.

Klimathandlingsplan 2024-2030 innehåller fem utpekade omställningsområden:

- Agera för en rättvis och inkluderande omställning.
- Utveckla ett klimatpositivt energisystem.
- Driva på för hållbara och fossilfria transporter.
- Planera, bygga och utveckla staden cirkulärt och hållbart.
- Styra mot en konsumtion med låg klimatpåverkan i stadens egen organisation.

Dessa områden är identifierade utifrån stadens arbetsprocesser och syftar till att åstadkomma den kraftsamling som krävs för att klimatmålen ska kunna nås. Arbetet i omställningsområdena syftar bland annat till att utveckla och stärka samverkan mellan berörda nämnder och bolagsstyrelser inom stadens organisation. Samverkan behöver även ske med näringsliv, akademi, andra offentliga aktörer och civilsamhälle för att nå de högt ställda klimatmålen.

Omställningsområdena beskrivs i varsitt avsnitt. Handlingsplanen innehåller även cirka 140 åtgärder, fördelade på de fem omställningsområdena. För varje åtgärd finns ansvariga nämnder och bolagsstyrelser utpekade. Eftersom stadens klimatmål är

mycket ambitiösa, och omvärlden är föränderlig, kommer åtgärder kontinuerligt att vidareutvecklas. De åtgärder som redovisas i denna klimathandlingsplan, liksom förslag på tillkommande åtgärder hanteras i stadens budget- och uppföljningsprocess. Arbetet i omställningsområdena sker i dialog med kommunstyrelsen och med de uppföljningsansvariga för miljöprogrammets mål.

Ett Stockholm utan globalt klimatavtryck innebär att utsläppen av växthusgaser inom stadens geografiska område ska minska kraftigt, samtidigt som koldioxid behöver fångas in och lagras istället för att cirkulera. Det innebär även ett ansvar att minska de utsläpp som uppstår i andra delar av världen till följd av konsumtion från verksamheter och invånare i Stockholm. Konsumtionen måste minska till hållbara nivåer och beteenden, materialval, konsumtionsmönster och affärsmodeller behöver utvecklas och förändras för att möjliggöra cirkulära flöden. Stockholms stad ska dessutom vara en förebild för en rättvis och inkluderande klimatomställning. Klimatomställningen kan inte ses som en enskild fråga, utan den påverkar alla delar av samhället. När Stockholm ska bli klimatpositivt ska det ske på ett sätt som inte fördjupar redan existerande sociala och ekonomiska orättvisor. Åtgärder och styrmedel ska utformas i synergi med stadens övriga mål. På så sätt kan klimatomställningen ske rättvist lokalt.

Klimathandlingsplanen har också getts en mer kommunikativ karaktär än tidigare klimathandlingsplaner. Syftet är att tillgängliggöra planen för stadens medarbetare och stockholmarna, att underlätta kommande kommunikationsinsatser, och att förtydliga hur kommunikation är en integrerad del av att genomföra stadens klimatarbete.

Stockholms stad har länge arbetat framgångsrikt med klimatfrågan. Sedan 1990 har utsläppen av växthusgaser från energianvändning och transporter inom Stockholms geografiska yta minskat med cirka 70 procent räknat per invånare. Stora utmaningar återstår i att ställa om transportsektorn, att fasa ut den fossila plasten och att fånga in och lagra koldioxid som annars skulle cirkulera i atmosfären.

Klimatomställningen innebär stora investeringar inom transportsektorn, avfallshantering, stadsutveckling, energi, samt vatten och avloppssystem. Staden behöver jobba aktivt med att söka externa finansieringskällor från staten och EU, särskilt i de fall där satsningarna inte kan finansieras av högre intäkter eller lägre kostnader. Ambitionen är att staden ska nå de högt uppsatta klimatmålen men också vara ett internationellt föredöme som inspirerar andra städer.

Ärendets beredning

Ärendet har beretts av utvecklingsenheten inom kvalitetsavdelningen i samråd med avdelningen för stadsutveckling.

Förvaltningens synpunkter och förslag

Förvaltningen är positiv till den föreslagna Klimathandlingsplan 2024-2030 med syfte att minska utsläppen såväl i staden som globalt. Då revideringen har skett parallellt med revideringen av stadens miljöprogram blir kopplingen mellan dokumenten tydlig, vilket är positivt. Förvaltningen upplever dock att handlingsplanen skulle kunna förenklas och kortas ner för att bli mer kraftfull. Remissversionen har en mer visionär och utforskande karaktär.

Förvaltningen berörs av totalt 30 åtgärder, varav 9 som huvudansvarig för planering, genomförande och uppföljning. För övriga 21 åtgärder är förvaltningen delansvarig och bidrar i genomförandet under ledning av utpekad nämnd.

Handlingsplanen lyfter behovet av ett stärkt klimatarbete i stadsdelsnämnderna genom åtgärd ”1.8 Stärka och tydliggöra stadsdelsnämndernas roll kopplat till delaktighet och involvering i klimatomställningen”. Förvaltningen ser behov av vägledning kring hur genomförande och uppföljning ska ske. Stadsdelsförvaltningen arbetar utifrån nämndens uppdrag med fokus på sina verksamhetsområden och har begränsade möjligheter att påverka lokala aktörer.

Stockholms stad köper in varor och tjänster för stora belopp årligen, inköp som medför en stor klimatpåverkan. Serviceförvaltningen som genomför stadens stora centrala upphandlingar samt ger upphandlingsstöd har stor potential till att hjälpa stadens förvaltningar och bolag i klimatomställningen. Serviceförvaltningen har även en stor möjlighet att påverka och bidra till klimatomställningen för leverantörer, entreprenörer och andra avtalsparter. Därmed är det mycket viktigt att serviceförvaltningen tar fram genomtänkta strategiska krav och har god kompetens inom miljö- och klimatfrågor.

Funktioner i stadens inköpssystem Agresso bör utvecklas för att underlätta stadens klimatomställning. Förvaltningen anser att det vore bra med produktmärkningar för ”bättre miljöval”, ”kemikaliesmart” eller ”klimatsmart produkt” för att det ska vara lätt att göra rätt för verksamheternas inköpare.

Förvaltningen efterfrågar mer stöd i att ställa rätt klimatkrav för egna entreprenadupphandlingar, samt vägledning för hur kraven ska följas upp.

Förslaget på att kartlägga utsläpp från konsumtion i respektive verksamhet för att kunna prioritera och genomföra insatser anser

förvaltningen vara ett bra förslag. Förvaltningen ser dock ett stort behov av stöd i hur detta ska genomföras.

Förvaltningen ser mycket positivt på åtgärd 4.11a om att ”Utreda förutsättningar, planera och införa återbruksdepåer av bygg- och anläggningsmaterial för stadens verksamheter”. Förvaltningen ser både behov av ett mindre antal men lite större stadsövergripande depåer, såsom Lövsta, men även att kommunaltekniska ytor behövs avsättas inom varje stadsdelsområde. Idag råder det brist på dessa kommunaltekniska ytor trots att de är nödvändiga för att på ett effektivt och ekonomiskt försvarbart sätt utföra drift, underhåll och anläggningsarbeten. Dessa kommunaltekniska ytor är även viktiga ur ett klimatomställningsperspektiv då de ger möjligheter till återbruk/minskad konsumtion, färre transporter och minskad energiförbrukning.

Förvaltningen vill även skicka med en övrig synpunkt kring att klimatinvesteringsmedlen omfattning bör vidgas så det blir möjligt att söka medel för fler åtgärder med koppling till måluppfyllnad av Klimathandlingsplan 2024-2030 och även för åtgärder kopplade till miljöprogrammet. Kärlskåp för matavfallshantering samt installation av matavfallskvarn och kombitank är exempel på investeringar som förvaltningen anser borde omfattas. Dessa investeringar bidrar till stadens mål om en klimatpositiv stad 2030 men investeringarna genomförs sällan då de är utmanade att finansiera inom verksamheternas befintliga investeringsbudget.

Förvaltningen föreslår att nämnden godkänner förvaltningens tjänsteutlåtande och överlämnar det till kommunstyrelsen som svar på remissen.

Jesper Ackinger
Stadsdelsdirektör
Norra innerstadens
stadsdelsförvaltning

Maria Härenstam
Avdelningschef
Norra innerstadens
stadsdelsförvaltning

Bilagor

1. Klimathandlingsplan 2024-2030, En rättvis omställning utan globalt klimatavtryck

Attesterat av

Detta dokument har godkänts digitalt av följande personer:

Namn	Datum
Jesper Ackinger, Stadsdelsdirektör	2024-10-07
Maria Härenstam, Avdelningschef	2024-10-07